

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการหอพักนอนนักเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5

Buddhadhamma Integration for Management Efficiency of Student
Dormitories under Chiang Mai Primary Educational
Service Area Office 5

เจนจิรา ปัญญาเหล็ก Janejira Punyalek

วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Lamphun Buddhist College Mahachulalongkornrajavidyalaya University

jajiren.punya@gmail.com

Received 2024/04/20

Revised 2024/07/06

Accepted 2024/07/12

บทคัดย่อ

วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการหอพักนอนนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการหอพักนอนนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3) แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการหอพักนอนนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 โดยการประยุกต์ตามหลักพุทธธรรม การวิจัยแบบผสานวิธี กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 225 คน เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.984 และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที ค่าเอฟ สัมประสิทธิ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 10 รูปหรือคน วิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการหอพักนอนนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก
2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการหอพักนอนนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 พบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงานหรือการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการหอพักนอนนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 โดยการประยุกต์หลักอิทธิบาท 4 พบว่า 1) ฉันทะ สร้างการตระหนักรู้ให้กับครู 2) วิริยะ จัดกิจกรรมด้วยความทุ่มเท เสียสละ 3) จิตตะ ดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิด 4) วิมังสา ประชุมครูสม่ำเสมอ

คำสำคัญ : การบริหารจัดการ, หอพักนอนนักเรียน, อิทธิบาท 4.

Abstract

This research to 1) the level of management efficiency of student dormitories under Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 5, 2) the opinions of government teachers and educational personnel towards the management efficiency of student dormitories under Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 5 classified by personal factors, 3) the guidelines for management efficiency of student dormitories under Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 5 by applying the Buddhist principles. This study was a mixed method, the sample consisted of 225 government teachers and education personnel. Questionnaires with a reliability value of 0.984 and interviews are used as research tools. Data such as frequency, percentage, mean and standard deviation, t-test, F-test, and research using in-depth interviews with 10 key informants with data were analyzed descriptively.

The results showed that

1. The level of management efficiency of student dormitories under Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 5, overall, was at a high level.

2 . The comparison results of opinions level of government teachers and educational personnel regarding the management efficiency of student dormitories under Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 5 found that government teachers and educational personnel by having gender, age, educational qualification, position, and work experience or different performance, the opinions were no different. Therefore, the research hypothesis was rejected.

3. Guidelines for increasing the management efficiency of student dormitories under Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 5 by applying the four *Iddhipāda*. It found that 1) *Chanda*: to create awareness for teachers. 2) *Viriya*: organize activities with dedication, sacrifice. 3) *Citta*: take care of students closely. 4) *Vimaṃsā*: the teacher should hold regular teacher meetings.

Keywords: Management, Student Dormitories, Four *Iddhipāda*.

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 กำหนดว่ามาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาและกำกับดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและในเขตพื้นที่การศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560 : 2) โรงเรียนในสังกัดส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนที่อยู่บนพื้นที่สูงและภูเขา ห่างไกล และถิ่นทุรกันดาร ภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงชัน ห่างไกล ทุรกันดาร สภาพถนนเป็นดินลูกรัง การคมนาคมไม่สะดวกในฤดูฝน ยานพาหนะไม่สามารถเข้าถึงได้ ทำให้นักเรียนไม่สามารถเดินทางไป-กลับในวันเดียวได้ จึงจำเป็นต้องอาศัยที่พักในโรงเรียนที่จัดไว้ให้ ดังนั้น หอพักนอนในโรงเรียนจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการศึกษาต่อ จากความต้องการที่พักอาศัย ทำให้โรงเรียนต้องสร้างหอพักมารองรับนักเรียนบ้านไกล หอพักนักเรียนจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ ที่ผู้ปกครองมีความคาดหวังว่า หอพักจะเป็นที่พักอาศัยที่สะดวก ปลอดภัย ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปโรงเรียน ช่วยด้านการศึกษาแก่ผู้เรียน และส่งเสริมการพัฒนาในด้านต่างๆ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5, 2565 : 5-6)

นักเรียนที่อาศัยอยู่บนพื้นที่ภูเขาสูงและถิ่นทุรกันดาร มีความยากลำบากต่อการเดินทาง ทำให้นักเรียนไม่สะดวกต่อการเดินทางไป - กลับ ระหว่างที่พักอาศัยกับโรงเรียน จำเป็นต้องพักอาศัยในสถานที่ที่โรงเรียนจัดให้ จากการดำเนินงานของโรงเรียนประจำพักนอนในการบริหารจัดการหอพักนอนนักเรียนที่ผ่านมา พบว่า ครูในโรงเรียนที่มีนักเรียนพักนอนในพื้นที่สูง และถิ่นทุรกันดารส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการช่วยเหลือและพัฒนานักเรียนพักนอน รวมทั้งการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียน เนื่องจากโรงเรียนในถิ่นทุรกันดารมีครูช้อย่ายบอย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5, 2565 : 2-3) จากสภาพปัญหาดังกล่าว จึงได้มีการหาแนวทางส่งเสริมสนับสนุน และช่วยเหลือการดำเนินงานของโรงเรียนประจำพักนอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ให้มีการบริหารจัดการหอพักนอนนักเรียนให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น โดยนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ และใช้หลักคำสอนพระพุทธศาสนาควบคู่ไปกับการบริหารจัดการหอพักนอนนักเรียน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ 5 ด้าน ได้แก่ 1) การจัด

สภาพแวดล้อมที่พักนอน 2) การดูแลความประพฤติของนักเรียน 3) การบริการและสวัสดิการ 4) การจัดกิจกรรมนักเรียนพักนอน และ 5) การจัดบุคลากรดูแลนักเรียน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาประสิทธิภาพการบริหารจัดการหอพักนอนนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 โดยนำหลักธรรม อิทธิบาท 4 ได้แก่ ความพอใจในงานที่ทำ ความเพียร ขยันทำงาน ความเอาใจใส่ ฝึกฝนในงาน และการใช้ปัญญาพิจารณา มาประยุกต์ใช้กับการบริหารจัดการหอพักนอนนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการภายใต้หลักธรรมของพุทธศาสนา ยกระดับคุณภาพชีวิตของนักเรียนประจำพักนอนให้มีคุณภาพชีวิตที่เหมาะสม และเป็นแนวทางในการบริหารงานให้กับโรงเรียนประจำพักนอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการหอพักนอนนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5
- 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการหอพักนอนนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
- 3) เพื่อเสนอแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการหอพักนอนนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 โดยการประยุกต์ตามหลักพุทธธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร คือ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนประจำพักนอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 จำนวน 511 คน

กลุ่มตัวอย่าง : กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) และวิธีการสุ่ม กลุ่มตัวอย่าง (Sampling) โดยใช้สูตรของ Taro Yamane ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 225 คน และแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนประจำพักนอน 7 กลุ่ม จำนวน 34 โรงเรียน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 รูปหรือคน ได้แก่ นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านพระพุทธศาสนา 1 รูป, นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านรัฐประศาสนศาสตร์ 2 คน, ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 2 คน, ผู้บริหารสถานศึกษา 3 คน, และตัวแทนนักเรียนประจำพักนอน 2 คน

เครื่องมือการวิจัย เชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม โดยนำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงของเครื่องมือ โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอน

ที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับตัวแปรตามการบริหารจัดการหอพักนอนนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ใน 5 ด้าน ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการหอพักนอนนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ตามหลักอิทธิบาท 4 และตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริหารจัดการหอพักนอนนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 และเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์ สร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อเสนอแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการหอพักนอนนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ใน 5 ด้าน ตามหลักอิทธิบาท 4 คือ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา โดยให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ ได้ค่า IOC 1.00 ทุกข้อ ถือว่าแบบสอบถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที ค่าเอฟ และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการหอพักนอนนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 มีผลการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการหอพักนอนนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังตาราง

การบริหารจัดการหอพักนอนนักเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 5 โดยภาพรวม	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่พักรนอน	4.07	0.61	มาก
2. ด้านการดูแลความประพฤติของนักเรียน	4.19	0.59	มาก
3. ด้านการบริการและสวัสดิการ	4.38	0.55	มาก
4. ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียนพักรนอน	4.07	0.57	มาก
5. ด้านการจัดบุคลากรดูแลนักเรียน	4.25	0.60	มาก
ภาพรวม	4.19	0.51	มาก

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงานหรือการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการ

บริหารจัดการหอพักนอนนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการหอพักนอนนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 โดยการประยุกต์หลักอิทธิบาท 4 มีดังนี้

1. ด้านฉันทะ ครูควรมีความเข้าใจ เต็มใจ ให้ความอบอุ่นกับนักเรียนประจำพักนอน เห็นความสำคัญของการบริหารจัดการหอพักนอนนักเรียน สร้างการตระหนักรู้ให้กับครูเห็นคุณค่าของงานที่รับผิดชอบ ส่งเสริมให้ครูรักในงานและการปฏิบัติหน้าที่ของตนอยู่เสมอ

2. ด้านวิริยะ ครูควรมีความขยัน อดทน ปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่น พุเมเท เสียสละ และพัฒนางานในหน้าที่ของตนเองอย่างต่อเนื่อง ร่วมมือร่วมใจกันให้เกิดความเข้มแข็งในการปฏิบัติงาน สร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานให้กับครูที่ดูแลนักเรียนประจำพักนอน เพื่อให้ครูมีกำลังใจในการปฏิบัติงาน

3. ด้านจิตตะ ครูควรดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิด มองความสุขของนักเรียนเป็นหลัก ให้ความรักความเมตตาเสมือนบุตรหลาน มีความรับผิดชอบ ไม่ละเลยงานที่ได้รับมอบหมายและไม่ละทิ้งนักเรียน

4. ด้านวิมังสา ครูควรให้คำชี้แนะนักเรียนอย่างถูกวิธี ใช้เหตุผลกับนักเรียน มีการประชุมครูอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสะท้อนปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ มีการวางแผน และประเมินการปฏิบัติงานเพื่อทบทวนการดำเนินงาน นำมาปรับปรุง พัฒนาให้ดีขึ้น และให้นักเรียนมีส่วนร่วมนำเสนอกิจกรรมใหม่ๆ ที่สนใจ และโรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการหอพักนอนนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ผู้วิจัยอภิปรายผลจากข้อค้นพบตามลำดับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

อภิปรายผลการวิจัยข้อที่ 1 ระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการหอพักนอนนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 โดยภาพรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดนี้เพราะ ผู้บริหารโรงเรียน ครูของโรงเรียนประจำพักนอน เห็นความสำคัญของการบริหารจัดการหอพักนอนนักเรียน มีการประชุมครูที่ดูแลหอพักนอนนักเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อติดตามการดำเนินงานทั้ง 5 ด้าน โดยนำปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ มาวางแผน พัฒนาการดำเนินงานให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ประกอบกับ บุคลากรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ได้มีการนิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานหอพักนอนนักเรียน ทำให้โรงเรียนได้รับคำชี้แนะ นำมาปรับปรุงแก้ไขการบริหารจัดการหอพักนอนนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระศิวากร เตชปัญโญ (วันทา) (2562) พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานด้านป้องกันภัยของเทศบาลตำบลลี้ อำเภอดงพญาเย็น จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมอยู่

ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมนตรี จันทรมโม (รักยิ้ม) (2560) พบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกันกับพระครูปลัดเฉลิมพร อภิวิโร (แป้นกลม) (2562) พบว่า ระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์วัดประยูรวงศาวาสวรวิหาร กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัยข้อที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการหอพักนอนนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สรุปได้ดังนี้ โดยภาพรวมจำแนกตามเพศ พบว่า ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกราช พลอดโปร่ง (2557) พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ จำแนกตามอายุ พบว่า ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พูนสุข ภูสุข (2556) พบว่า ข้าราชการฝ่ายอัยการสำนักงานอัยการคดีเยาวชนและครอบครัวจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีเพศ อายุ ตำแหน่ง ที่ต่างกัน มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาท 4 ไม่แตกต่างกัน จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนทร ผาสุก (2558) พบว่า บุคลากรเทศบาลเมืองตากลี อำเภอตากลี จังหวัดนครสวรรค์ ที่มีเพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งงาน และรายได้ของบุคลากร ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของบุคลากรเทศบาลเมืองตากลี อำเภอตากลี จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญาหาภรณ์ กลิ่นนิมโนล (2554) พบว่า บุคลากรที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และรายได้ต่างกันมีทัศนะต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท ๔ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย และจำแนกตามประสบการณ์การทำงานหรือการปฏิบัติงาน พบว่า ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสิทธิพงษ์ สิทธิวาที (จันทร์สิงห์) (2558) พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ วุฒิ การศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาท 4 ของบุคลากรในสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ไม่ต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัยข้อที่ 3 แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการหอพักนอนนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 โดยการประยุกต์หลักอิทธิบาท 4 สรุปได้ดังนี้ 1) ด้านฉันทะ : ความพอใจในการปฏิบัติงาน การสร้างความตระหนักให้ครูเห็นความสำคัญของการบริหารจัดการหอพักนอนนักเรียน เห็นคุณค่าของงานที่รับผิดชอบ ครูควรรักในงานและการปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง มีความพอใจ และเต็มใจในการดูแลนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พันธุ์ธัช แสนสุข (2558) พบว่า การนำหลักอิทธิบาท 4 มาประยุกต์ใช้ในการรักษาความ

ปลอดภัยบุคคลสำคัญของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยมีการบูรณาการด้านการวางแผนมาตรการรักษาความปลอดภัย คือ ส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่รักในงานที่ทำ ผูกสัมพันธ์ใจรักในบุคคลสำคัญที่เรารักษา มีจินตนาการ ทำงานจริงจัง ใช้ปัญญาสอบสวน คิดรวบยอดแบบมีองค์รวม ด้านการรวบรวมข่าวสาร คือ มีใจรักในการสืบสวนหาข่าว พยายามรวบรวมข่าวสารที่มีผลกระทบต่อบุคคลสำคัญนำมาวิเคราะห์หาเหตุผลจากแหล่งข่าวที่ได้มา ด้านการวางแผนสำรวจล่วงหน้า คือ ฝึกอบรมให้รู้และเข้าใจแผนล่วงหน้าที่ได้วางไว้แล้ว พยายามทำตามแผนที่ได้วางไว้แล้วให้บรรลุเป้าหมาย ด้านการใช้เจ้าหน้าที่ตำรวจ คือ ส่งเสริมให้ใช้เจ้าหน้าที่ตำรวจให้คุ้มค่าในงานที่ทำ รักในหน้าที่ ทำหน้าที่เพื่อหน้าที่ ทำงานแบบมีจินตนาการ มีจิตใจเข้มแข็งไม่หวั่นไหวต่ออุปสรรคทั้งหลาย มีปัญญารอบรู้คิดรวบยอดแบบมีองค์รวม งานนั้นจึงจะประสบความสำเร็จ ด้านขบวนการพาหนะ คือ ต้องฝึกฝนอบรมให้มีความรู้ ความเข้าใจในรูปขบวนของบุคคลสำคัญเพื่อที่จะพาบุคคลสำคัญหนีให้รอดปลอดภัยจากภัยคุกคามอันเกิดขึ้นกับบุคคลสำคัญ ด้านเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย คือ เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ต้องมี ความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจ และผ่านการฝึกฝนอบรมมาอย่างดี มีความเข้มแข็งอดทนอดกลั้น ฉลาดกล้ำกลาย มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่รักษาความปลอดภัย และด้านการให้ความร่วมมือจากตัวบุคคลสำคัญ คือ บุคคลสำคัญต้องมีความเชื่อมั่น และมั่นใจในระบบการรักษาความปลอดภัย และให้ความสำคัญแก่ตัวเจ้าหน้าที่ผู้รักษาความปลอดภัย 2) ด้านวิริยะ : ความเพียรในการปฏิบัติงาน ครูควรมีความอดทน ขยันหมั่นเพียร ปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่น ทุ่มเทเสียสละ ตั้งเป้าหมายในงานให้ชัดเจน และพัฒนางานในหน้าที่ของตนเองอย่างต่อเนื่อง และมีการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูที่ดูแลนักเรียนประจำพักนอน เพื่อให้ครูมีกำลังใจในการปฏิบัติงาน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรเชษฐ์ ตอรัมย์ (2560) พบว่า ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมีดังนี้ 1) ต้องสร้างความเข้าใจในกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศของมหาวิทยาลัย 2) ต้องเพิ่มการรับส่งในการเดินทางมาทำงาน 3) ต้องสร้างการทำงานเป็นทีม 4) ต้องสร้างความเข้าใจการทำงานไม่ยึดติดกับตัวบุคคลและเอกสาร 5) ต้องลดขั้นตอนทำงาน 6) ต้องสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานโดยเพิ่มสวัสดิการในด้านต่างๆ ให้บุคลากร 7) ต้องสร้างบรรทัดฐานหรือกฎเกณฑ์การปฏิบัติงานของให้ชัดเจน 8) ต้องส่งเสริมบุคลากรให้ กล้าคิด กล้าพูด และกล้าทำในทางสร้างสรรค์ 9) ต้องปลูกฝังอิทธิบาทธรรมให้บุคลากรมหาวิทยาลัยทั้งส่วนกลาง วิทยาเขต วิทยาลัยสงฆ์ และต้องเพิ่มทักษะในการทำงาน เพื่อกระตุ้นให้บุคลากรมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานและมุ่งการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายและแผนงานของมหาวิทยาลัย 3) ด้านจิตตะ : ความเอาใจใส่ในการปฏิบัติงาน ครูควรให้ความรัก ความเมตตา แก่นักเรียนเหมือนเป็นลูกหลาน ดูแลเอาใจใส่ในการอยู่ร่วมกันและการทำกิจกรรมของนักเรียนอย่างใกล้ชิดทั่วถึง มีความรับผิดชอบ ไม่ละเลยงานที่ได้รับมอบหมาย เอาใจใส่ในงานของตนเองและพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พศุพัลลภ ทิพย์เลิศ (2557) พบว่า แนวทางการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน 1) ด้านฉันทะ : เป็นการ

สร้างความรัก ความพึงพอใจให้เกิดขึ้นกับการทำงาน ตั้งใจที่แน่วแน่ในการทำงาน 2) ด้านวินัย : เป็นการทำงานด้วยความมุ่งมั่น อุตสาหะ เพียรพยายามในการทำงานเพื่อให้ประสบความสำเร็จ 3) ด้านจิตตะ : เป็นการเอาใจใส่กับงานที่ทำอย่างเต็มที่และเต็มความสามารถมีความรับผิดชอบในงานที่ทำด้วยสำนึกที่จะต้องทำให้ประสบความสำเร็จ 4) ด้านวิม้งสา : เป็นการทำงานด้วยความรอบคอบ หมั่นตรวจตราการทำงานอย่างละเอียดถี่ถ้วน เมื่อพบอุปสรรคหาสาเหตุแล้วหาทางแก้ไขได้อย่างถูกวิธี และผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่เน้นในเรื่องของการปฏิบัติงานที่ต้องมีความรักต่องานที่ทำ ไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก มีความมานะพากเพียรในการทำงาน เอาใจใส่ต่อหน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมายหรือได้รับมอบหมาย หมั่นพิจารณาไตร่ตรองการทำงานต่างๆ ให้เป็นไปตามขั้นตอนและระเบียบที่กำหนดไว้ เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และ 4) ด้านวิม้งสา : การใช้ปัญญาพิจารณาในการปฏิบัติงาน มีการประชุมครุอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ครูได้สะท้อนปัญหา อุปสรรคและรับฟังข้อเสนอแนะ นำมาวางแผนการดำเนินงาน มีการประเมินการปฏิบัติงาน คิดหาวิธีปรับปรุงงาน พัฒนาการจัดกิจกรรมให้นักเรียนในด้านต่างๆ ให้ดีขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกกรัศวษ์ภากนกภณ (2558) พบว่า แนวทางการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี สามารถสรุปได้ดังนี้ บุคลากรควรมีใจรักในงานที่ได้รับมอบหมาย พอใจที่จะดำเนินงานนั้นให้ประสบผลสำเร็จ โดยมีการวางแผนการดำเนินงานที่ได้รับมอบหมาย และทำให้งานสำเร็จผลตามจุดหมายที่วางไว้ ในขณะที่ดำเนินงานควรมีความตั้งมั่นที่จะดำเนินงานด้วยความเพียรพยายามจนกว่างานที่ได้รับมอบหมายจะประสบความสำเร็จ โดยต้องมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานที่ได้รับมอบหมายอย่างจริงจัง ใช้สติปัญญาตรวจสอบข้อดีข้อเสียข้อบกพร่องตลอดจนปัญหาและอุปสรรค แล้วหาวิธีแก้ไขอย่างมีเหตุผลเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลต่อไป

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการหอพักนอนนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 สามารถนำมากำหนดเป็นองค์ความรู้จากการวิจัย ได้ดังนี้

สรุปองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

1. H-Happiness ความสุข คือ การมองความสุขของนักเรียนเป็นหลัก จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการ ความถนัด และความสนใจของนักเรียน จัดสภาพแวดล้อมที่พักนอนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ปลอดภัย อบอุ่น และส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการนำเสนอความคิดเห็นการจัดกิจกรรมใหม่ๆ อยู่เสมอ เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ

2. A-Awareness ความตระหนัก คือ การสร้างความตระหนักให้ครูเห็นความสำคัญของการบริหารจัดการหอพักนอนนักเรียน จะทำให้ครูมีความเข้าใจ เต็มใจในการดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิด และส่งเสริมให้ครูทำงานในหน้าที่และพัฒนางานที่ตนเองได้รับมอบหมายอย่างต่อเนื่อง

3. C-Comprehensive ครอบคลุม คือ การจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนให้ครอบคลุม ทั้งด้านวิชาการ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา ด้านมนุษยสัมพันธ์และด้านทักษะอาชีพ จัดสิ่งของ เครื่องใช้ต่างๆ ให้นักเรียนอย่างเพียงพอ ครบถ้วน จัดอาหารให้ครบ 3 มื้อ ถูกหลักอนามัย จัดสภาพแวดล้อมที่พักผ่อนให้สะอาด ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ รวมทั้งสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อสนับสนุนช่วยเหลือให้นักเรียนได้ใช้อย่างเพียงพอและต่อเนื่อง

4. R-Review ทบทวน คือ การทบทวนการดำเนินงานการบริหารจัดการหอพักนอนนักเรียน โดยประชุมครูที่ดูแลนักเรียนประจำพักนอนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อติดตามการดำเนินงาน รับฟังปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ นำมาวิเคราะห์ สรุปผล และวางแผนการดำเนินงาน คิดค้นหาวิธีการ แนวทางการดำเนินงานใหม่ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน

5. D-Development ปรับปรุงพัฒนา คือ การนำผลสรุปจากข้อเสนอแนะ รวมทั้งแนวทางการดำเนินงานจากการประชุมทบทวนการดำเนินงานมาปรับปรุงพัฒนาการบริหารจัดการหอพักนอนนักเรียนให้ครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน โดยให้ครูมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนา เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการบริหารจัดการหอพักนอนนักเรียน

สรุป และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการหอพักนอนนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5” ทำให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูของโรงเรียนประจำพักนอน เห็นความสำคัญของการบริหารจัดการหอพักนอนนักเรียน มีการประชุมครูที่ดูแลหอพักนอนนักเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อติดตามการดำเนินงานทั้ง 5 ด้าน นำปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ มาวางแผน พัฒนาการดำเนินงานให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ประกอบกับ บุคลากรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 มีการนิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานหอพักนอนนักเรียน ทำให้โรงเรียนได้รับคำชี้แนะ นำมาปรับปรุงแก้ไขการบริหารจัดการหอพักนอนนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการหอพักนอนนักเรียนโดยการประยุกต์หลักอิทธิบาท 4 ครูควรมีความเข้าใจ คอยให้คำปรึกษากับนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และจัดตารางเวรครูดูแลนักเรียนประจำพักนอนให้มีความเท่าเทียมกัน มองความสุขของนักเรียนเป็นหลัก ให้ความรักและความเมตตาแก่นักเรียนเหมือนลูกหลาน ดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้ ควรให้คำชี้แนะแก่นักเรียนอย่างถูกวิธีด้วยเหตุผล วางแผนการดำเนินงานและหาวิธีปรับปรุงงานให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประเมินการปฏิบัติงาน พัฒนากิจกรรมด้านต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ และให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการนำเสนอกิจกรรมใหม่ๆ ที่สนใจ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรสนับสนุนงบประมาณในการบริหารจัดการหอพักนอนนักเรียนให้กับโรงเรียนประจำพักนอนโดยเฉพาะโรงเรียนที่อยู่ห่างไกลในถิ่นทุรกันดารอย่างต่อเนื่อง

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีแผนงานในการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานการบริหารจัดการหอพักนอนนักเรียนของโรงเรียนประจำพักนอน เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาโรงเรียนประจำพักนอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรสร้างขวัญและกำลังใจให้ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ดูแลนักเรียนหอพักนอนเพิ่มขึ้น เพื่อให้ครูมีกำลังใจในการปฏิบัติงาน และลดปัญหาการขอย้ายของครู

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ผู้บริหารโรงเรียน ครู ควรยึดหลักนักเรียนเป็นสำคัญในการบริหารจัดการหอพักนอนนักเรียน มองความสุขของนักเรียนเป็นที่ตั้ง และเป็นผู้ที่เสียสละ ทำงานด้วยใจ

2. โรงเรียนควรสร้างเครือข่ายในการทำงานโดยการไปศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับโรงเรียนที่เป็นต้นแบบการบริหารจัดการหอพักนอนที่มีประสิทธิภาพ และนำมาประยุกต์ใช้เป็นแบบอย่างในการทำงาน

3. โรงเรียนควรสร้างภาคีเครือข่ายกับบุคคลภายนอก หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานเอกชน มูลนิธิต่างๆ เพื่อร่วมกันระดมทรัพยากรทุน วัสดุอุปกรณ์ เครื่องใช้ เพื่อให้นักเรียนได้มีใช้อย่างเพียงพอ และต่อเนื่อง

4. โรงเรียนควรเพิ่มรูปแบบการแนะแนวให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่หลากหลาย เช่น มีห้องหรือพื้นที่ปลอดภัยให้นักเรียนสามารถเข้ามาพูดคุย หรือปรึกษาได้ทุกเรื่อง เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับเกณฑ์การคัดเลือกนักเรียนพักนอน เพื่อให้เกิดแนวทางในการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ควรมีการศึกษากิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ และกีฬาให้หลากหลายมากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน

3. ควรมีการศึกษากิจการอันอวยความสะดวกให้แก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้รอบด้าน และเหมาะสมกับคุณภาพชีวิต

References

กนกภัส วังษากนกภณ. (2558). การปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ.2560*.

กัญแก้วพารณ กลินีนิมมล. (2554). ประสิทธิภาพการบริหารจัดการสำนักงานจังหวัดพิษณุโลกตามหลักอิทธิบาท 4. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระครูปลัดเฉลิมพร อภิวิโร (แป้นกลม). (2562). ประสิทธิภาพการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ของคณะสงฆ์วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร กรุงเทพมหานคร. *สารนิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการเชิงพุทธ*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมนตรี จันทมโน (รักยิ้ม). (2560). ประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. *สารนิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระศิวากร เตชปญโญ (วันทา). (2562). ประสิทธิภาพการบริหารงานด้านป้องกันภัยของเทศบาลตำบลดัก อำเภอดอนจาน จังหวัดลพบุรี. *สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระสิทธิพงษ์ สิทธิวาทิ (จันทร์สิงห์). (2558). การปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาท 4 ของบุคลากรในสำนักงานเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐ-ประศาสนศาสตร์*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พูนสุข ภูสุข. (2556). ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาท 4 ของข้าราชการฝ่ายอัยการสำนักงานอัยการคดีเยาวชนและครอบครัวจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พศุพัลลภ ทิพย์เลิศ. (2557). ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรม ของบุคลากรกองบำรุงทางเขตลำปาง ศูนย์บำรุงทางภาคเหนือ ฝ่ายการช่างโยธา การรถไฟแห่งประเทศไทย. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พันธุ์ธัช แสนสุข. (2558). การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานการรักษาคำมั่นอดภัยบุคคลสำคัญของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สุรเชษฐ์ ตอรัมย์. (2560). การปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของบุคลากร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- สุนทร ผาสุข. (2558). การพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรมของบุคลากรเทศบาลเมืองตากลี่ อำเภอตากลี่ จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5. (2561). แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนพักนอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ปีงบประมาณ 2561.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5. (2565). ข้อมูลสถิติสารสนเทศทางการศึกษา ปีการศึกษา 2565.
- เอกราช ปลอดโปร่ง. (2557). ประสิทธิภาพการบริหารจัดการของพนักงานเทศกิจ สำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.